

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р **Марияна Тонева Кузманова**,
член на Научното жури за публична защита на дисертационния труд
на **Виктория Павлова Калайджиева**
на тема: *"Иновации и конкурентоспособност в индустриалния сектор "*
за присъждане на образователна и научна степен *"доктор"*
по научната специалност *"Икономика и управление /индустрия/"*

Основание за изготвянето на рецензията е Заповед на Ректора на ЮЗУ "Неофит Рилски" - Благоевград № 1681/ 05.06.2015 г.

1. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА ИЗСЛЕДВАНАТА ПРОБЛЕМАТИКА.

Тематиката на дисертационното изследване е актуална и важна, тъй като индустриалният сектор има стратегическо значение за развитието на стопанството. При това в условията на интензивни промени в конкуренцията, принципите на управление, потребителското поведение и международната стопанска конюнктура иновациите са от ключова важност за повишаване на конкурентоспособността на организациите и осигуряването на адаптивност в тяхното поведение. Не е случаен фактът, че стимулирането на иновациите представлява приоритетно направление на политиката на ЕС с цел повишаване на конкурентоспособността и подпомагане на устойчивото развитие.

Ето защо висока оценка заслужава стремежът на авторката да изследва иновациите и конкурентоспособността в тяхната взаимовръзка и по този начин да изведе важни изводи и препоръки за управленската практика.

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД. СЪДЪРЖАНИЕ И ПОСТРОЙКА НА ИЗЛОЖЕНИЕТО.

Настоящата дисертация е разработена в обем от 304 страници и включва увод, три глави, заключение, използвана литература и приложения, както и списъци на таблиците, фигурите, приложенията и публикациите по дисертационния труд, включително и справка за приносите. Авторката структурира изложението правилно, като по

този начин постига целта, която си е поставила, и решава успешно задачите.

Уводът съдържа всички задължителни елементи: обосновка на актуалността на избраната тема, обект и предмет на изследването, цел, задачи, теза, използвани методи, основни информационни източници, ограничения на изследването.

Първа глава е посветена на теоретичните проблеми на иновациите и иновационната дейност в индустриалния сектор. Авторката аргументирано откроява неговото място в икономическата система на обществото. Акцентите в изложението са поставени върху предприятията като организационна форма за осъществяване на стопанска дейност, иновациите (същност, теоретични схващания, видове) и етапите на иновационния процес, включително подходите за неговата реализация.

Във *втора глава* е изследвана конкурентоспособността на предприятията от индустриалния сектор. Авторката демонстрира много добро познаване на основните теоретични постановки в областта на конкурентоспособността, което ѝ позволява да изведе съществените фактори за повишаване на конкурентоспособността. На тази основа тя изследва връзката между иновациите и конкурентоспособността на предприятията от индустриалния сектор.

Трета глава е озаглавена: "Оценка на ролята на иновациите за повишаване на конкурентоспособността на предприятията от индустриалния сектор". Докторантката представя методиката на изследването, чийто алгоритъм включва следните стъпки: проучване и оценка на състоянието на предприятията от индустриалния сектор в България; изучаване и оценка на състоянието на инвестиционната дейност на предприятията от индустриалния сектор в България; анализ на ролята на иновациите за повишаване на конкурентоспособността на предприятията от индустриалния сектор в България и извеждане на проблеми и определяне на насоки за решаването им. Авторката провежда сериозен анализ на индустриалния сектор в Р България и след това прави оценка на иновационната дейност на индустриалните предприятия в страната като съсредоточава своите усилия върху изследване на влиянието на иновациите върху конкурентоспособността на предприятията от разглеждания сектор. Всичко това ѝ позволява да изведе важни проблеми и насоки за повишаване на иновационната активност на

индустриалните предприятия в България с цел повишаване на конкурентоспособността.

Заключението включва обобщения и изводи, свързани с влиянието на иновациите върху конкурентоспособността на предприятията от индустриалния сектор.

Списъкът с използвана литература е внушителен: той включва 187 източника на кирилица и латиница.

3. ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ПРИНОСИ НА КАНДИДАТА.

Докторантката характеризира индустриалния сектор и неговото място в обществото от гледна точка на системния подход.

В рецензирания дисертационен труд са систематизирани и обобщени научните възгледи за иновациите в предприятията от индустриалния сектор в контекста на иновационната политика на ЕС.

Изследвана е взаимовръзката между иновации и конкурентоспособност в предприятията от индустриалния сектор.

Въз основа на статистически данни чрез прилагане на разработената методика е направена оценка на влиянието на иновациите върху конкурентоспособността на предприятията от индустриалния сектор и са формулирани насоки за стимулиране на тяхната иновационна активност.

4. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ.

Дисертационният труд съдържа на някои места известни повторения, които вероятно са в резултат на усилията на докторантката да доизясни по-добре своите твърдения.

Препоръчвам на Виктория П. Калайджиева да продължи изследванията си областта на иновациите и конкурентоспособността. Предвид кризисните процеси през последните години тези въпроси съдържат в себе си сериозен потенциал за усъвършенстване на стопанската практика в страната.

Към докторантката имам следния въпрос: Какви показатели е подходящо да се използват при анализа на конкурентоспособността?

5. ПУБЛИКАЦИИ НА АВТОРКАТА, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Списъкът на публикациите по темата на дисертационния труд включва три публикации в списание "Икономика и управление", които представят съществени елементи на проведеното изследване и осигуряват неговата публичност.

6. АВТОРЕФЕРАТ И СПРАВКА ЗА ПРИНОСИТЕ.

Авторефератът е в обем 45 страници и отговаря на изискванията. Той представя в синтезиран вид структурата и съдържанието на дисертационния труд. Справката за приносите отразява правилно постигнатите от докторантката в изследването научни резултати.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на **Виктория Павлова Калайджиева** на тема: *"Иновации и конкурентоспособност в индустриалния сектор"* представлява актуално и оригинално научно изследване, което отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен "доктор". Постигнатите резултати са доказателство за уменията на докторантката да провежда задълбочени изследвания, свързани с актуални проблеми в областта управленската теория и практика.

Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на Виктория Павлова Калайджиева *образователната и научна степен "доктор" по научната специалност Икономика и управление /индустрия/ (стопанско управление), професионално направление 3.7. Администрация и управление.*

София, 09.07. 2015 г.

Рецензент:

/доц. д-р М. Кузманова/